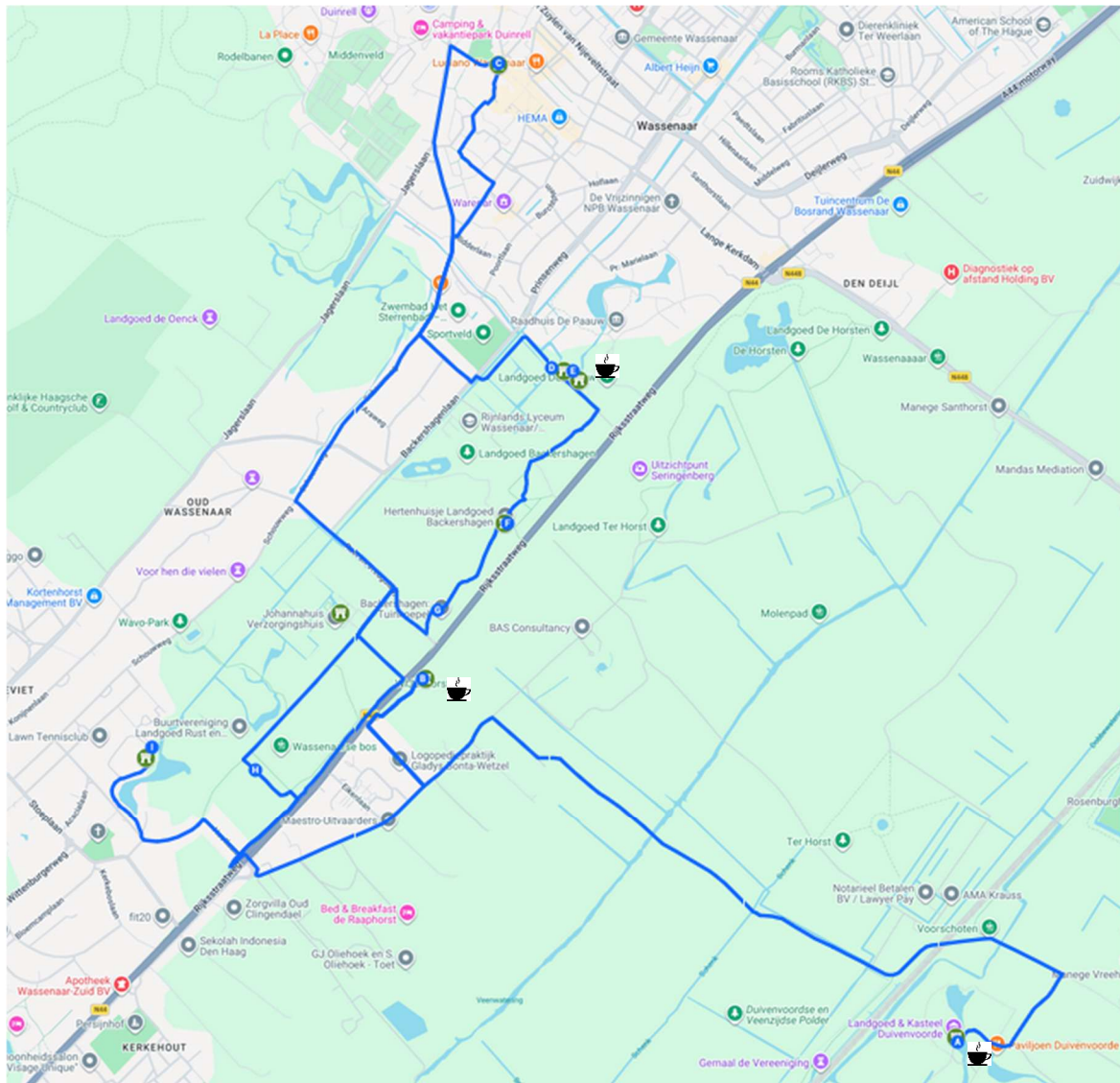

Landgoederenfietsroute: van Kasteel Duivenvoorde in Voorschoten naar Kasteel Oud Wassenaar in Wassenaar, via WIJdehorst, het Baljuwhuis, Atelier en landgoed De Paauw, Villa Ruys, Backershagen en Rust en Vreugd

Fietstocht 16 km, ca. 1 uur fietsen

Een fietstocht over en tussen de landgoederen in Voorschoten en Wassenaar, beginnend bij het indrukwekkende Kasteel Duivenvoorde en eindigend bij Buitenplaats Rust en Vreugd.

- A. Kasteel Duivenvoorde, Laan Van Duivenvoorde 4, Voorschoten
- B. Nieuw Landgoed 'Land van ons: WIJdehorst', Rijksweg 601, Wassenaar
- C. Het Baljuwhuis, Plein 1, Wassenaar (ingang tuin via Gang)
- D. Atelier De Paauw, Paauwlaan 2C, Wassenaar
- E. Villa Ruys, Paauwlaan 6, Wassenaar
- F. Het Hertenhuisje op Backershagen, Rijksweg 464, Wassenaar
- G. Tuinkoepel van Backershagen, Rust en Vreugdlaan 1A, Wassenaar (niet te bezoeken)
- H. Landgoed Rust en Vreugd, Van Ommerenlaan 9, Wassenaar
- I. Kasteel Oud Wassenaar, Park Oud Wassenaar 1, Wassenaar

A Kasteel Duivenvoorde (Laan Van Duivenvoorde 4, 2252 AK Voorschoten)

Landgoed en Kasteel Duivenvoorde te Voorschoten, gelegen tussen Leiden en Den Haag, vormen een uniek ensemble waarvan de wortels teruggaan tot in de 13de eeuw. Ooit stond hier een grote, vierkante verdedigingstoren. Resten van deze toren zijn nog steeds zichtbaar in de gevel van het kasteel en in het Voorhuis. In de vroege 17de eeuw kreeg Duivenvoorde haar huidige verschijningsvorm. Het is een van de oudste kastelen (1226) van Zuid-Holland en is altijd in familiebezit gebleven en in 1960 ondergebracht in een stichting.

Alles in het huis herinnert aan de voormalige bewoners; het is alsof de tijd heeft stilgestaan. In het kasteel zijn veertien historische interieurs uit de 17de – 19de eeuw voor het publiek opengesteld. De ruimten kenmerken zich door een bewoonde en authentieke sfeer. Ieder vertrek heeft een heel eigen karakter. Nergens in Zuid-Holland is het kijk- en schouwspel zo oorspronkelijk als op Duivenvoorde.

Eerste deel van de fietsroute: 3,96 km, 11 minuten

Fiets naar het noordoosten op de Laan Van Duivenvoorde

Weg voor beperkt verkeer

Na 183 m: Sla **rechtsaf** (NB: Weg voor beperkt verkeer, fietst over het parkeerterrein van Kasteel Duivenvoorde)

Na 166 m: Sla **linksaf** naar de **Horstlaan/de LF4 Midden – Nederlandroute**

816m: Weg vervolgen naar de **Horst en Voordelaan**

Na 1,79 km: Sla **linksaf** naar de **LF4 Midden - Nederlandroute/de Raaphorstlaan**

Na 379 m: Sla **rechtsaf** naar de **Eikenhorstlaan**

Na 318 m: Sla **rechtsaf** naar de **Rijksstraatweg**

Na 56 m: Sla **rechtsaf** (Weg voor beperkt verkeer)

Na 253 m bent u op de tweede locatie van deze route:

B Landgoed Land van Ons, 'WIJdeHorst' (Rijksstraatweg 599, 2245 CA Wassenaar)

Landgoed WIJdeHorst behoort tot de bureu van Landgoed De Horsten en de landerijen van kasteel Duivenvoorde, tussen de Rijksstraatweg en de Raaphorstlaan. Dit landgoed beslaat 6,9 hectare aan tuinderij binnen de Landgoederenzone in Wassenaar – zie de website [Land van Ons Wassenaar](#) en van pachter [WIJdehorst](#). Hier wordt ingezet op kleinschalige teelt van onbespoten groenten, fruit, bloemen en kruid en vaste tuinplanten, met aandacht voor de biodiversiteit en herstel van het landschap.

Dit afgegraven Oude Duin, ofwel 'de Zanderij', was van oudsher een plek waar voedsel werd verbouwd. Het land werd verpacht door kasteelheren en -vrouwen van Duivenvoorde. Al in 1832 had Freule Henriette Jeanne Christine van Neukirchen, genaamd Nijverheim uit 's Gravenhage hier grond. Halverwege de 20e eeuw verkocht jonkvrouwe L.H. barones Schimmelpenninck van der Oye van Duivenvoorde haar land aan bollenteler G. van der Marel. Daarna werd er een succesvolle handelskwekerij gevestigd door B. Griffioen. In 2022 is het terrein verkocht aan Burgercoöperatie Land van Ons. Het is landbouwgrond van alle mensen die deelnemen met hun vierkante meters om de biodiversiteit te stimuleren en het telen zonder pesticiden mogelijk willen maken. Doet u ook mee? Kom dan een kijkje nemen 'Bij Ons Buiten' op ons perceel op de Dag van het kasteel. Er zijn onbespoten planten, groenten, bloemen en kruiden te koop. Met een beetje geluk zijn er al bloemen te plukken in de

zelfpluktuin. U kunt met eigen ogen zien hoe het syntropische voedselbosranden net zijn aangelegd. De pachter Erwin de Jong van WIJdehorst geeft u graag uitleg over de teelten. Ook voor kinderen is er genoeg te beleven.

WIJdehorst probeert op een deel van haar land de sfeer van de oude moestuinen in Wassenaar weer leven in te blazen, omringd door kastelen en landgoederen. Zo wil zij bijdragen aan gezonde voeding en herstel van natuur.

Volgende deel van de route: 5,56 km, 16 minuten

Fiets **naar het westen**, richting de Rijksstraatweg (Weg voor beperkt verkeer)

Na 253 m: Sla **linksaf** naar de **Rijksstraatweg**

Na 56 m: Sla **linksaf** naar de **Eikenhorstlaan**

Na 318 m: Sla **rechtsaf** naar de **LF4 Midden - Nederlandroute/de Raaphorstlaan**

Ga verder op de LF4 Midden - Nederlandroute

Na 744 m: Sla **rechtsaf**

Na 175 m: Scherpe bocht naar **rechts**

Na 373 m: Weg vervolgen naar de **Menkenlaan**

Na 615 m: Sla **linksaf** om op de **Menkenlaan** te blijven

Na 468 m: Sla linksaf naar de **Rust en vreugdlaan**

Na 503 m: Rechtsaf naar de **Schouwweg**

Na 1,14k m: weg vervolgen naar de **Kerkstraat/Ridderlaan**

Na 18 m: Linksaf naar de **Kerkstraat**

Na 247 m: Linksaf naar de **Spinbaan**

Na 186 m: Rechtsaf naar de **Dominee Honderslaan**

Na 102 m : flauwe bocht naar links naar de **Dokter Duetzlaan**

Na 55 m: Rechtsaf om op de **Dokter Duetzlaan** te blijven

Na 33 m: Weg vervolgen naar de **Gang**

Na 207 m bent u bij de ingang in de tuinmuur van Plein 1, het Baljuwhuis:

C De tuin van het Baljuwhuis (Plein 1, Wassenaar)

Midden in het centrum van Wassenaar, aan het Plein vlak bij de Dorpskerk, ligt het voormalige Baljuwhuis. Het werd tussen 1742 en 1745 gebouwd in opdracht van Joan van Gybelant als gerechtsgebouw, maar werd uiteindelijk nooit als zodanig in gebruik genomen. Het werd Gybelants woonhuis en later dat van opvolgers, een burgemeester en een dorpsdokter.

Van Gybelant, baljuw en rentmeester in opdracht van de heer van Wassenaar, was verantwoordelijk voor rechtspraak, belastingen en beheer van landgoederen. Hij en zijn vrouw zetten zich in voor armenzorg. Zonder kinderen lieten zij het huis na aan de heer van Wassenaar, waarna het via de familie in bezit kwam van Stichting Twickel en in erfpacht werd uitgegeven. Ook vandaag de dag is het nog altijd particulier bewoond

Het huis werd in 1895 uitgebreid en heeft een koetshuis en een grote tuin met 18e-eeuwse muren en een slingerbos.

Een deel van de tuin is in 1954 heringericht door tuinarchitecte Mien Ruys.

Volgende deel van de route: 2,15 km, 8 minuten

Fiets terug naar het zuidwesten op de **Gang**

Na 240 m: Linksaf naar de **Dokter Duetzlaan**

Na 55 m: flauwe bocht naar rechts naar de **Dominee Honderslaan**

Na 102 m: Linksaf naar de **Spinbaan**

Na 186 m: Rechtsaf naar de **Kerkstraat**

Na 247 m: Rechtsaf naar de **Kerkstraat/Ridderlaan**

Na 18 m: Linksaf naar de **Kerkstraat**

Na 60 m: Weg vervolgen naar de **Schouwweg**

Na 345 m: Linksaf naar de **Admiraal Helfrichlaan**

Na 272 m: Linksaf naar de **Backershagenlaan**

Na 29 m: Rechtsaf naar de **Paauwlaan**

Na 485 m: Links is de brug naar de vierde locatie:

D Villa Ruys: tuin en koetshuis (Paauwlaan 6, Wassenaar)

Villa Ruys is hoogst zelden te bezoeken, tenzij je wordt uitgenodigd door de Braziliaanse Ambassadeur. Aan de achterkant grenst het huis aan het parkbos van De Paauw. Aan de voorkant kijk je uit over een groen weiland aan de Paauwlaan.

De villa heeft eigenlijk geen officiële naam, maar wordt “Villa Ruys” genoemd naar de opdrachtgever: Daniël T. Ruys (1873-1952). Hij kwam uit een bekende Rotterdamse redersfamilie en was medeoprichter en directeur van de Rotterdamsche Lloyd vanaf 1883.

Boven de ingang van het huis zijn nog steeds de familiewapens te zien van Ruys en zijn vrouw, Zonda Freiin von Haerdtl.

De villa werd gebouwd tussen 1914 en 1916 en lijkt een beetje op een Engels landhuis. Het park rond de villa was vroeger onderdeel van landgoed De Paauw van prins Frederik der Nederlanden. Dit was een van de delen die, overlijden van prinses Marie in 1910, werd afgesplitst en verkocht.

Het echtpaar Ruys kreeg geen kinderen. In 1955, werd Villa Ruys de officiële woning van de Braziliaanse ambassadeur in Nederland. Wie bij de ambassadeur op bezoek gaat komt vanaf de Paauwlaan eerst over een bruggetje met een parkhek en passeert dan een klein huis: de voormalige woning van de tuinbaas.

Achter de villa staat nóg een bijzonder bijgebouw: een koetshuis met paardenstallen, plek voor meerdere auto's en een chauffeurswoning erboven. Opvallend is dat hier al vroeg in de 20e eeuw, naast de gebruikelijke paardenstallen, zo veel aandacht werd besteed aan ruimte voor auto's. De manier waarop dat hier is gedaan, is uniek in Nederland.

Bestemming 5 van de route, Atelier De Paauw, ligt aan een bospad gelijk naast Villa Ruys, vanaf de Paauwlaan over een houten brug het park van Landgoed De Paauw in.

E Atelier en landgoed De Paauw (Paauwlaan 2C, 2243 AA Wassenaar)

Paauwlaan 2C is het adres van een voormalige hooischoor op de historische buitenplaats De Paauw. Het gaat om een eenvoudig, rechthoekig gebouwtje, met een openslaande deur aan het wandelpad door het park en kleine ramen voorzien van donkergroene luiken. De schuur dateert uit het begin van de twintigste eeuw en stond oorspronkelijk aan de rand van een open parkweide, waar hij werd gebruikt voor het vee dat daar graasde.

Deze hooischoor is een van de vele bijgebouwen op buitenplaats De Paauw en heeft, net als de rest van het ensemble, de status van rijksmonument. Na een recente restauratie verkeert het nog altijd in goede staat, al heeft het inmiddels een nieuwe functie gekregen als atelier. De huidige gebruiker is bovendien niet de eerste kunstenaar die zich door deze plek laat inspireren: tussen 1936 en 1940 werkte ook kunstenaar Paul Citroen hier, waar hij tekende en schilderde tot hij tijdens de Tweede Wereldoorlog moest onderduiken.

De geschiedenis van het huis De Paauw gaat terug tot bijna 500 jaar geleden. Halverwege de 16e eeuw liet meester Cornelis Arentszoon van der Dussen een huis bouwen, dat hij Te Pau noemt. In de loop van de verdere geschiedenis wisselde het landgoed dikwijls van eigenaar die elk hun stempel drukten op het huis en het landgoed. Zo liet Adriaan Pieter Twent, directeur van Waterstaat onder koning Lodewijk Napoleon en eigenaar van Te Pau vanaf 1770, de Rijsstraatweg aanleggen. De volgende eigenaar was niemand minder dan Prins Frederik der Nederlanden, de tweede zoon van koning Willem I. Hij liet het huis in neo-classicistische stijl verbouwen en bouwde de balzaal (nu in gebruik als raadzaal) en het zuilenportiek (entree naar de huidige Spiegelhal). De Duitse Landschapsarchitect Eduard Petzold zorgde ervoor dat de tuinen van De Paauw en het aangrenzende landgoed De Horsten een harmonieus geheel werden. NB: Huis De Paauw is niet te bezoeken tijdens de Dag van het Kasteel.

De gemeente Wassenaar werd in 1924 eigenaar van het huis en een deel van het landgoed. In juli 1925 kon de eerste raadsvergadering worden gehouden in het nieuwe Raadhuis De Paauw. In 1983 verhuisde het ambtelijk apparaat naar het nieuwe gemeentekantoor aan de Johan de Wittstraat en zo werd de functie van De Paauw beperkt tot bestuurscentrum, trouwlocatie en receptie- en expositieruimte.

Volgende deel van de route: 860m, 3 minuten

Ga terug naar de **Paauwlaan** en sla daar linksaf

Na 176 m: Sla **rechtsaf** naar de **Landgoederenroute** (Weg met een gedeelte voor beperkt verkeer)

Na 381 m: Flauwe bocht naar **links**

Na 111 m: Sla **rechtsaf**

Na 112 m: Sla **linksaf**

Na 25 m bent u op de zesde locatie van deze route:

F Het Hertenhuisje op Backershagen (N44 464, 2243 CH Wassenaar)

Bij 't Hertenhuisje starten begeleide rondwandelingen over Landgoed Backershagen. Starttijden wandelingen om 10 uur, 12 uur, 14 uur of 16 uur. Aanmelding via de reception@hertenhuisje.nl.

Tussen de buitenplaatsen De Paauw en Rust en Vreugd in Wassenaar ligt Landgoed Backershagen. Backershagen kwam in 1730 via vererving in bezit kwam van Cornelis Backer (1693 – 1775) en Maria Clara van der Hagen (1703 – 1765), de naamgevers van het landgoed. Wat Cornelis en Maria destijds aantreffen was een boerderij met een fors aantal weilanden; een totaal ander beeld dan het huidige landgoed. Circa 100 jaar later, in 1846, kwam Backershagen als één van de negen aanpalende landgoederen in Wassenaar in bezit van Prins Frederik der Nederlanden en Prinses Louise van Pruisen, die inmiddels De Paauw bewoonden. Ook deze eigenaren werden geïnspireerd door het bijzondere Backershagen park en introduceerden een beroemde Duitse landschapsarchitect Eduard Petzold en architect Hermann Wentzel. Dit duo maakte een ambitieus plan waarin onder andere alle Wassenaarse landgoederen van de Prins en Prinses met elkaar werden verbonden door een zogenaamde ‘umfassungsweg’. Hun dochter Prinses Marie verbleef toen overdag veelal in ‘t Hertenhuisje, een ‘speelhuisje’ waar ze onder toezicht van een gouvernante speelde met haar lokale vriendjes en vriendinnetjes.

Landgoederen waren in het verleden vaak de plekken waar wetenschappers, musici, kunstenaars, schrijvers en bewoners kennis, inspiratie, kunst en ‘verwondering’ met elkaar deelden. Op Backershagen deed de familie Backer dat met allerlei gasten. Dat gebeurt niet veel meer, maar in ‘t Hertenhuisje en op Landgoed Backershagen, wordt deze traditie in een hedendaagse vorm voortgezet, met onder meer ‘t Hertenhuisje Viervoeters buffet project.

Volgende deel van de route: 476 m, 1 minuut

Fiets terug **naar het noordwesten**

Na 25 m: Sla **linksaf**

Na 451 m bent u op de zesde locatie van deze route (**niet te bezoeken, wel te bewonderen!**):

G Theekoepel Backershagen (Rust en Vreugdlaan 1A, 2243 AS Wassenaar)

Het was Cornelis Backer, een Amsterdamse regent, die aan zijn Maria voorstelde om op hun Landgoed Backershagen een heuvel op te werpen en hierop een theekoepel te bouwen met een nieuw gecreëerd perspectief en vergezicht alsof het een ‘Chinees berglandschap’ betreft. Het was de tijd dat zogenaamde ‘Chinoiserieën’ in Europa in de mode waren. Het is dit idee van Cornelis Backer geweest dat er voor gezorgd heeft dat we tot op de dag van vandaag, ook voor Nederlandse begrippen, van een bijzonder stuk handmatig aangelegde natuur kunnen genieten en ons maar weer realiseren dat het omvormen van het landschap naar onze eigen smaak duidelijk al een oude traditie is in Nederland.

Het volgende deel van deze route: 1,29 km, 12 minuten

Fiets verder **naar het westen**, richting de **Rust en Vreugdlaan**

Na 118 m: Sla **rechtsaf** naar de **Rust en Vreugdlaan**

Na 230 m: Sla **linksaf** naar de **Menkenlaan**

Na 230 m: Flauwe bocht naar **rechts** naar de **Van Ommerenlaan** (Weg voor beperkt verkeer - Loop met de fiets aan de hand)

Na 645 m: Sla **linksaf** om op de **Van Ommerenlaan** te blijven

Na 58 m bent u op de zevende locatie van deze route:

Landgoed Rust en Vreugd (Van Ommerenlaan 9, 2243 CC Wassenaar)

Demonstraties van Stichting Paard aan 't Werk en gratis rondleidingen op maandag 25 mei juni van 11:00 – 12:30 uur en van 14:00 – 15:30 uur (aanmelden via: info@groenverleden.nl)

Omstreeks 1754 kocht Johannes Bourcourd, eigenaar van het buiten Blankenburg, hier een afgebrande boerderij, die hij liet herbouwen. Zijn zoon Gabriël. Gabriël veranderde de boerderij in een buitenverblijf en gaf het de naam 'Rust en Vreugde'. In 1848 werd het huis door toenmalig eigenaar Eduard van der Oudermeulen vervangen door een nieuw huis in neoclassicistische stijl.

Omstreeks 1904 kwam Rust en Vreugd in handen van Philippus van Ommeren en zijn echtgenote Alida de Voogt. Zij verwierven vooral bekendheid door hun liefdadigheid. Op Rust en Vreugd boden zij dames die voor Tesselschade werkten (een vereniging die vrouwen ondersteunt) vakantieverblijf in hun verbouwde en gemoderniseerde landhuis. Voor zichzelf lieten de Van Ommerens in 1923 op het landgoed een nieuwe villa bouwen. De Van Ommerens trokken zich ook het lot aan van standgenoten die buiten hun eigen schuld hun vermogen waren kwijtgeraakt. Hiervoor bouwden zij een appartementencomplex op Rust en Vreugd: het WAVO-park. In 1928 werd bovendien het Johannahuis gebouwd voor oudere alleenstaande dames van goede stand en met beperkte financiële middelen. Na de oorlog deed het oude landhuis Rust en Vreugd dienst als internaat en rusthuis. Het werd in 1987 gesloopt en op deze plek verrees een modern appartementencomplex met dezelfde contouren. Kenmerkend voor het huidige Rust en Vreugd zijn de door grote bomen omzoomde oprijlanen, weidse uitzichten over grasland, maar ook intieme slingerende paadjes door een heuvelachtig binnenduingebied.

Het laatste deel van deze route: 1,48 km, 4 minuten

Fiets naar het zuidoosten op de **Van Ommerenlaan**

Na 181 m: Sla **rechtsaf** om op de **Van Ommerenlaan** te blijven

Na 40 m: Sla rechtsaf

Na 313 m: Sla rechtsaf naar de **Houtlaan/LF4 Midden-Nederlandroute**

Na 197 m: Sla linksaf naar de **Laan van Hoogwolde/LF4 Midden-Nederlandroute**

Na 268 m: Sla rechtsaf naar **Park Oud Wassenaar** (weg voor beperkt verkeer)

Na 17 m: Links aanhouden om op **Park Oud Wassenaar** te blijven

Na 462 m: Laatste locatie en eindbestemming van deze route bereikt:

● **Kasteel Oud Wassenaar, Park Oud Wassenaar 1, 2243 BX Wassenaar)**

Het voormalige kasteel Oud-Wassenaar was ooit het zomerverblijf van Betsy van der Hoop Guillaume Groen van Prinsterer. In 1871 kocht C.J. van der Oudermeulen buitenplaats Oud Wassenaar. Er stond in die tijd nog een oud kasteel dat echter in 1872 werd afgebroken. Een groot deel van de oorspronkelijke buitenplaats werd bovendien opgedeeld in een villapark. Waar het oude kasteel had gestaan liet Van der Oudermeulen tussen 1876-1879 een nieuw huis bouwen in neorenaissance-stijl, ontworpen door architect Constantijn Muysken. Het huidige park is hoort niet meer bij kasteel oud-Wassenaar.

Oud Wassenaar is een van de meest bijzondere monumenten van Nederland met een uniek interieur. Het behoort niet voor niets tot de Top 100-monumenten in het land. Rond de indrukwekkende centrale hal met twaalf granieten zuilen liggen diverse salons, kamers en een balzaal. Het kasteel, dat lang een horeca-functie heeft gehad, heeft een rol gespeeld bij belangrijke internationale diplomatieke en geopolitieke gebeurtenissen.

Momenteel heeft Stichting Monumentenbezit het beheer van Kasteel Oud Wassenaar, en de hoop is dat deze stichting het kasteel zal kunnen restaureren, zowel exterieur als het bijzondere interieur, zodat dit markante rijksmonument kan worden hersteld en weer een functie kan krijgen die haar status waardig is.